

PVV

Het is schadelijk voor de economie als de PVV in de regering komt, zei een voorman van de werkgevers vorig jaar. Hoe denken andere maatschappelijke organisaties over de partij van Geert Wilders?

Door onze redacteur HERMAN STAAL

In zijn verkiezingspamflet van 2006 was Geert Wilders positief over het maatschappelijk middenveld. Hij bekende zich tot „een land, waarin naast een kleine doelmatige overheid en het verantwoordelijke individu, ook het maatschappelijke middenveld (maatschappelijke organisaties, verenigingsleven, gezin, kerk, etc.) de rol krijgt die het verdient.”

Bijna vier jaar later komen grote maatschappelijke organisaties lang niet altijd gemakkelijk in contact met de Partij voor de Vrijheid (PVV). Dat komt niet alleen doordat de gang in het Tweede Kamergebouw waar de fractie huist om veiligheidsredenen hermetisch is afgesloten.

„We hebben een paar keer geprobeerd onze standpunten toe te lichten bij de PVV, maar dat is nooit gelukt”, zegt ANWB-directeur Guido van Woerkom. „Zij vinden dat we establishment zijn en te dicht tegen de ministeries aanzitten. En met establishment willen ze niks te maken hebben. Dat is bijna letterlijk zo tegen ons gezegd.”

Woordvoerder Hans André de la Porte van de Vereniging Eigen Huis zegt ook dat PVV'ers niet reageren op verzoeken om contact. „We gaan er niet meer actief achteraan.”

Ontwikkelingshulporganisatie Cordaid „neemt de PVV mee in het gewone lobbywerk”, zegt een woordvoerder. Maar op brieven en e-mails komt geen reactie. „Het is eenrichtingsverkeer. We hebben de indruk dat ze geen belang hebben bij gesprekken met ons.”

Voorzitter Marc Calon van de vereniging Aedes voor woningcorporaties heeft andere ervaringen. „We praten met de PVV als met andere partijen. De intensiteit van de contacten is niet zo groot als bij CDA, SP, PvdA en VVD, maar dat geldt ook voor bijvoorbeeld D66.”

De PVV, onlangs in een rapport van Binnenlandse Zaken als ‘radicaal rechts’ omschreven, is na drie jaar in de Tweede Kamer een relevante factor geworden in de Nederlandse politiek. Regeringsmacht is gezien de langdurig gunstige scores in opiniepeilingen niet ondenkbaar.

Maatschappelijke organisaties nemen via informatieverzorging, lobby en persie deel aan het politieke en bestuurlijke proces. Ze zorgen ook voor draagvlak als beleid eenmaal van kracht is, en helpen soms bij de uitvoering. Hoe kijken ze aan tegen de opkomst van de PVV? Onderhouden ze contacten met het keurkorps van Wilders? En welke consequenties voorzien ze als de PVV aan de macht komt?

Uit kringen van werknemers en vakbonden kwam in het najaar bezorgdheid over de partij naar buiten. Met de PVV in de regering „komt de continuïteit van bestuur in gevaar”, waarschuwde directeur Niek-Jan van Kesteren van het beleidsbureau van werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland. Het „antibuitenlandersbeleid” van de partij en „virulent anti-islamisme” zou schadelijk zijn voor de open, op het buitenland gerichte economie van Ne-

derland. FNV-voorzitter Agnes Jongerius kreeg uit eigen gelede- ren forse kritiek toen ze zei dat de vakbond „met de duivel en zijn oude moer” zaken doet, en dus „graag met de PVV in gesprek” wil over de AOW.

Praten over de PVV is niet gemakkelijk, blijkt uit een rondgang langs maatschappelijke organisaties. Eenderde van ruim twintig benaderde organisaties wilde niet reageren of blijft vaag. Ze zijn onafhankelijk, laten ze weten, en dus

niet gelieerd aan enige politieke organisatie. Zo laat de Orde van Advocaten weten dat ze niet over politieke partijen praat. Voorzitter Erna Kortlang van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie laat weten „niet de behoefte te voelen iets te zeggen over de PVV”. De Protestantse Kerk Nederland stelt bij monde van een woordvoerder: „Scheiding van kerk en staat ligt allemaal erg gevoelig, dus wij doen geen politieke uitspraken. Maar wij benadrukken tegenover

de politiek wel algemene waarden: recht en gerechtigheid, mensenrechten, vrijheid van godsdienst en levensovertuiging.” Monseigneur Gerard de Korte van de Nederlandse bisschoppenconferentie laat weten dat in de sociale leer van de Rooms-Katholieke Kerk „de menselijke waardigheid, solidariteit en subsidiariteit” de pijlers van een samenleving zijn. „Die boodschap brengen wij binnen het hele politieke spectrum, van links tot rechts, onder de aandacht”. Er

zijn geen gesprekken gevoerd met de PVV, maar De Korte sluit dat alderminst uit voor de toekomst.

De andere organisaties gaan wel in op hun relatie met de PVV. Of ze met de partij van Wilders contact hebben, hangt af van het onderwerp en het Kamerlid dat zich ermee bezighoudt. Organisaties uit zorg en onderwijs zeggen contact te hebben met Kamerleden als Fleur Agema en Martin Bosma. Als het over andere onderwerpen gaat, is het moeilijker. Zo probeert Kunsten '92, een vereniging van kunstinstellingen, al lang contact op te nemen met Bosma. „Maar hij reageert nergens op”, zegt algemeen secretaris Marianne Versteegh. De PVV heeft het niet erg op met de gesubsidieerde kunstsector, weet ze. „Bosma wil alle kunstsubsidies opheffen. Dat is desastreus voor Nederland.”

Ook de Stichting Natuur en Milieu heeft nauwelijks contact. „Dion Graus zegt op te komen voor de dieren, maar daar bedoelt hij vooral huisdieren mee”, zegt directeur Mirjam de Rijk, ex-voorzitter van GroenLinks. „En Richard deMos toont zich vertolker van het antigeluid bij het echte grote pro-

bleem, klimaatverandering. Tegelijkertijd maakt hij zich wel druk over de invloed van milieu op mensen, bijvoorbeeld de vieze straten en de luchtkwaliteit.”

Ze vindt de PVV heel onvoorspelbaar. Optreden „verschilt per Kamerlid, per onderwerp en lijkt meer electoraal ingegeven dan voort te komen uit een echte visie.” Eigen Huis zegt de PVV ook niet te kunnen plaatsen. André de la Porte: „We hebben ze nooit kunnen betrapen op een visie en een standpunt over wonen. Je hoort ze er niet over.”

Dat Farid Azarkan, directeur van het Samenwerkingsverband Marokkanen in Nederland, niet met de PVV in contact komt, was gezien de standpunten over islam en 'Marokkaanse straatterroristen' te verwachten. Zijn organisatie deed aangifte tegen Wilders wegens diens vermeende discriminerende uitspraken.

Dat de PVV ook nauwelijks openstaat voor de ANWB is verrassend; automobilisten en files zijn electoraal belangrijk. „De PVV zet heel erg in op de automobilist”, zegt ANWB-directeur Van Woerkom. „De hardwerkende Ne-

derland met zijn auto als melk- koe van de staat. Asfalt is hun enige thema. Geen kilometerheffing, geen spitstarieven, geen accijnsverhoging. Hun standpunt over toerisme en recreatie kennen we niet.”

Ex-PvdA-gedeputeerde Calon van Aedes, die wel contact onderhoudt, loopt er bij de PVV tegenaan dat fractieleden snel van onderwerp zijn gewisseld. Eerst ging Barry Madlener, voormalig make- laar, over de corporaties, daarna Fleur Agema, nu Sietsje Fritsma. Calon: „En die nemen verschillen- de standpunten in. Madlener wilde dat we huizen verkochten en de corporaties een kopje kleiner zouden maken, Fritsma wil het tegenovergestelde.”

Dan de vraag wat het voor de verhoudingen in Nederland betekent als de PVV regeringsmacht krijgt. Moslimorganisatie CMO en het Samenwerkingsverband Marokkanen in Nederland maken zich zorgen. CMO-voorzitter Rachid Bal: „Dat zou heel slecht zijn voor Nederland, voor de internationale positie en uitstraling. De verhoudingen in Nederland zijn al gespannen.” De PVV zal in zijn

ogen de vruchtbare overlegcul- tuur veel kwaad doen.

Andere organisaties zijn wat laconieker. Calon gelooft niet dat de gevolgen dan zo groot zijn. „Ik denk niet dat het een ramp voor Nederland is. Als ze in de regering komen, zullen ze compromissen sluiten en consistente standpunten gaan uitdragen.”

Mirjam de Rijk vindt de gevolgen voor natuur en milieu moei- lijk te taxeren. „Je weet niet wat ze nu vinden, je weet al helemaal niet wat ze na verkiezingen vinden.” Alles hangt af van de compromissen die de PVV gaat sluiten, zegt ANWB-directeur Van Woerkom.

Hoe Wilders nu, bijna vier jaar na het verschijnen van zijn verkiezingspamflet, denkt over de rol van het maatschappelijk middenveld is onduidelijk. Hij wilde gisteren niet reageren op dit artikel. Over de overlegcultuur is hij door- gaans weinig positief. Onlangs zei hij nog: „Dit land gaat kapot aan consensus.”

Met medewerking van Mark Kranenburg, Pieter van Os, Antoinette Reerink, Barbara Rijlaarsdam, Derk Walters en Oscar Vermeer.

Illustratie Nanette Hoogslag

De PVV mijdt het middenveld